

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris.
Theologia Universa**

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

Decreta recentiora & integra Alexandri VII. circa Prop. 45. & Innocentii XI.
circa 65. Propositiones prohibitas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38477

Principium XXIII. An, & quomodo opiniones aliquando Probabiles, possint per Censuras aut aliter fieri Improbabiles.

Dicendum primò, Prælatos Ecclesiasticos tam Seculares, quàm Regulares posse ob justas causas suis subditis prohibere, ne certas Propositiones doceant, sustineant, aut in praxim externam deducant, etsi non desint alii probati Auctores qui doctrinam illam ut probabilem recipiunt.

Quia Prælati respectu suorum subditorum habent jurisdictionem, ut in materia etiam indifferenti ferant leges eorum directioni conducentes, qualis potest esse abstinentia ab usu doctrinæ, quæ prudenter judicatur illis nocitura, etsi ea non sit aliis interdita.

Dico Secundò, Hujusmodi prohibitio, aut censura, alios præter eorum subditos obligare non potest, quominus doctrinam ab iis prohibitam doceant; eamque in praxi sequantur.

Quia ista censura aut prohibitio, doctrinæ veritatem non attingit, sed tantum vim habet alicujus præcepti ut alios ab ejus usu coerceret, præceptum verò Prælati ultra ejus subditos extendi non potest.

Dico tertio, Eadem ratio est de censura alicujus Doctores, aut Academiæ, quæ istius tantum Facultatis Academicæ ad obtemperandum obstringit: doctrinam verò per se non reddit improbabilem, sed vim habet privatæ auctoritatis, qualem obtinent alii Auctores paræ dignitatis, & eruditionis, qui de eadem doctrina suum suffragium tulerunt. Hinc sicut Sedes Apostolica (quæ sola in reliquam Ecclesiam magisterium exercet) aliorum sæpe Doctorem sententias damnat aut interdicit, sic ipsas Prælatorum aut Academiarum censuras non raro graviori censura castigat, & erroneas esse declarat, ut probant non parca quæ præsto sunt superiorum temporum exempla.

Et hoc quidem Censurandi munus proprium esse Romano Pontifici, rectè docet Facultas Theologica Academiæ Lovaniensis in Justificatione suæ Censuræ editæ contra aliquas Propositiones de Prædestinatione, Gratia Christi &c. anno 1588. ubi pag. 6. sic loquitur.

Et Censuræ quidem illi nomen dedimus, non quasi damnationis auctoritatem nobis sumentes, quam Sacrosanctæ Apostolicæ Sedis propriam esse non ignoramus, sed Scholasticum tantum ferentes judicium sententiamque nostram dicentes, aut ut verius loquamur, non aliud quam fraternam correptionem interponentes &c. At quomodo eadem iterum, & quidem sub nomine Censuræ, quamvis mandato Sixti V. pridem irritæ, novis typis quasi rediviva nuper lucem aspexit?

Itaque sciendum est, hoc modo opiniones, quæ aliquibus Auctoribus visæ sunt probabiles, aliquando fieri omnino improbabiles: nempe si constet illas, non ab homine tantum privato, sed ab Ecclesia, vel Pontifice aliqua Censura notatas esse, aut prohibitas omnino doceri, aut in praxim deduci.

Tales sententias in doctrina morali, non ita pridem ab Alexandro VII. & Innocentio XI. ritè proscriptas ad communem utilitatem & doctrinam hinc unà cum Decretis appono, ut omnino sciat etiam in Missionibus, ubi occasiones occurrent, ab earum usu, & praxi cavendum esse.

Censeo tamen easdem propositiones non fuisse certò & practicè probabiles, imò varias ex illis, etiam ante prohibitionem, fuisse omnino improbabiles. Sed de his latius infra, ubi respondemus ad objectiones moveri solitas contra veram & practicam probabilitatem. Decreta ipsa integra Alexandri VII. & Innocentii XI. hic fideliter subjicimus.

ALEXANDRI VII.

Decreta duo contra Propositiones 45.

Feriâ V. die XXIV. Sept. M. DC. LXX. in Congregatione Generali S. Romanæ & universali Inquisitionis habitâ in Palatio Apostolico Montis Quirinalis, coram SS. D. N. D. ALEXANDRO Arcina Providentia Papa VII. Ac Eminentissimis ac Reverendis Dominis S. R. E. Cardinalibus, Inquisitoribus à S. Sede Apostolica specialiter deputatis.

Sanctissimus D. N. audivit non sine magno animi sui mœrore, complures opiniones Christianæ disciplina relaxativas, & animarum perniciem inferentes; partim antiquatas iterum suscitari, partim noviter prodire: & summam illam luxuriantium ingeniorum licentiam indies magis excrescere, per quam in rebus ad conscientiam pertinentibus modis opinandi irrepsit alienus omnino ab Evangelica simplicitate, Sanctorumque Patrum doctrina, & quem si pro recta regula fidei in praxi sequerentur, ingrata irreptura esset vitæ Christianæ corruptela. Quare ne ullo umquam tempore viam salutis, quam suprema veritas Deus, cujus verba in æternum permanent, arctam esse definivit, in animarum perniciem dilatarsi, seu verius perverti contingeret; idem Sanctissimus D. N. ut oves sibi creditas ab ejusmodi ipsiosâ, lataque, per quam itur ad perditionem, viâ, pro Pastoralis sollicitudine in rectam semitam evocaret, earumdem opinionum examen pluribus in sacri Theologia Magistris, & deinde Eminentissimis & Reverendissimis DD. Cardinalibus contra hæreticam pravitatem Generalibus Inquisitoribus serò commisit: qui tantum negotium strenuè aggressi, eique sedulo incumbentes, & maturè discussi usque ad hanc diem infra scriptis propositionibus, super unaquaque ipsarum sua suffragia Sanctitati Suæ singillatim exposuerunt.

1. Homo nullo umquam vitæ suæ tempore tenetur obere actum fidei, spei, & charitatis ex vi præceptorum divinarum ad eas virtutes pertinentium.

2. Vir Equestræ ad duellum provocatus potest illud acceptare, ne timiditatis notam apud alios incurrat.

3. Sententia asserens, Bullam Cœnæ solum prohibere absolutionem hæresis, & aliorum criminum, quando publica sunt, & id non derogare Facultati Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est, anno 1629. 18. Julii in Consistorio sacra Congregationis Eminentissimorum Cardinalium visa, & tolerata est.

4. Prælati regulares possunt in foro conscientie absolvere quoscumque seculares ab hæresi occultis, & ab excommunicatione propter eam incursum.

5. Quamvis evidenter tibi constet Petrum esse hæreticum, non teneris denunciare, si probare non possis.

6. Confessarum qui in Sacramentali Confessione tributa

pani-

penitenti chartam postea legendam, in qua ad Venerem incitat, non censetur sollicitasse in Confessione, ac proinde non est denunciandus.

7. Modus evadendi obligationem denunciandæ sollicitationis est, si sollicitatus confiteatur cum sollicitante, hic potest illum absolvere absque onere denunciandi.

8. Duplicitatem stipendium potest Sacerdos pro eadem Missa licite accipere, applicando petenti partem etiam specialissimam fructus ipsimet celebrantis correspondentem, idque post Decretum Urbani VIII.

9. Post Decretum Urbani potest Sacerdos, cui Missa celebranda traduntur, per alium satisfacere, collato illi minori stipendio, alia parte stipendii sibi retenti.

10. Non est contra iustitiam pro pluribus Sacrificiis stipendium accipere, & Sacrificium unum offerre, neque, etiam est contra fidelitatem, etiam si promissam promissione etiam iuramento firmatâ danti stipendium, quod pro nullo alio offeram.

11. Peccata in Confessione omissa, seu oblita ob instans vite periculum, aut ob aliam causam, non tenemur in sequenti Confessione exprimere.

12. Mendicantes possunt absolvere a casibus Episcopis reservatis, non obtentâ ad id Episcoporum facultate.

13. Satisfacit præcepto annuæ Confessionis, qui confiteatur Regulari Episcopo presentato, sed ab eo iniuste reprobat.

14. Qui facit Confessionem voluntariè nullam, satisfacit præcepto Ecclesiæ.

15. Penitens propria auctoritate substituere sibi alium potest, qui loco ipsius Penitentiam adimpleat.

16. Qui Beneficium curatum habent, possunt sibi eligere in Confessarium simplicem Sacerdotem non approbatum ab Ordinario.

17. Est licitum Religioso vel Clerico calumniatorem gravia crimina de se, vel de sua Religione spargere minantem, occidere, quando alius modus defendendi non superest, uti suppetere non videtur, si calumniator sit paratus vel ipsi Religioso vel ejus Religioni publice, & coram gravissimis viris prædicta impingere, nisi occidatur.

18. Licet interficere falsum accusatorem, falsos testes, ac etiam Judicem, à quo iniqua certo imminet sententia, si alia via non potest innocens damnum evitare.

19. Non peccat maritus occidens propria auctoritate uxorem in adulterio deprehensam.

20. Restitutio à Pio V. imposta beneficiatis non recitantis, non debetur in conscientia ante sententiam declaratoriam Judicis, eo quod sit pena.

21. Habens Capellaniam collativam, aut quodvis aliud beneficium Ecclesiasticum, si studio litterarum vacet, satisfacit sue obligationi, si officium per alium recitet.

22. Non est contra iustitiam beneficia Ecclesiastica non conferre gratis, quia collator conferens illa beneficia Ecclesiastica pecuniâ interveniente, non exigit illam pro collatione beneficium, sed veluti pro emolumento temporalis, quod tibi conferre non tenebatur.

23. Frangens jejunium Ecclesiæ, ad quod tenetur, non peccat mortaliter, nisi ex contemptu vel ex inobedientia hoc faciat, puta quia non vult se subicere præcepto.

24. Mollities, sodomia, & bestialitas sunt peccata ejusdem speciei infima, adeoque sufficit dicere in Confessione, se procurasse pollutionem.

25. Qui habuit copulam cum soluta, satisfacit Confessionis præcepto, dicens commisi cum soluta grave peccatum contra castitatem, non explicando copulam.

26. Quando litigantes habent pro se opiniones aque pro-

habiles, potest Judex pecuniam accipere pro ferenda sententia in favorem unius pro alio.

27. Si Liber sit alicujus junioris & moderni, debet opinio censeri probabilis, dum non constet rejectam esse à Sede Apostolica tanquam improbabilem.

28. Populus non peccat, etiam si absque ulla causa non recipiat legem à Principe promulgatam.

Quibus peractis, dum similibus propositionum examini cura & studium impenditur, inter eadem Sanctissimus re mature consideratâ statuit, & decrevit, prædictas propositiones, & unamquamque ipsarum, ut minimùm tanquam scandalosas esse damnandas, & prohibendas, sicut eas damnat ac prohibet: ita ut quicumque illas, aut conjunctim, aut divisim docuerit, defenderit, ediderit, aut de eis etiam disputativè, publice aut privatim tractaverit, nisi forsan impugnando, ipso facto incidat in excommunicationem, à qua non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio, quacumque etiam dignitate fulgente, nisi à pro tempore existente Romano Pontifice absolvi.

Insuper districtè in virtute sanctæ obedientiæ & sub interminatione divini judicii prohibet omnibus Christi fidelibus, cujuscumque conditionis, dignitatis ac status etiam speciali, & specialissima notâ dignis, ne prædictas opiniones, aut aliquam ipsarum ad praxim deducant.

Joannes Lupus Sanctæ Romanæ & universalis Inquisitionis Not. & c. Loco sigilli.*

Anno à Nativitate D. N. JESU Christi 1665. indictione tertia die vero 2. Mensis Octobris. Pontificatus vero Sanctissimi in Christo Patris D. N. D. Alexandri divina Providentiâ Papa VII. anno undecimo, supradictum Decretum affixum, & publicatum fuit ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum, Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie campi Floræ, ac in aliis locis solitis & consuetis urbis, per me Carolum Molanum ejusdem Sanctissimi D. N. Papa & Sanctissimæ Inquisitionis Cursorem.

Feriâ V. Die XVIII. Mart. M. DC. LXVI. in Congregatione Generali S. Romanæ & universalis Inquisitionis, ut supra.

Sanctissimus D. N. post latum Decretum die xxiv. Septembris proximè elapsi, quo viginti octo Propositiones damnatæ fuerunt, examinatis sedulo, & accuratè usque ad hanc diem infra scriptis aliis quadragessimis quinque numerum implentibus, per plures in Sacra Theologia Magistros, ac per Eminentissimos & Reverendissimos DD. Cardinales adversus hæreticam pravitatem Generales Inquisitores, eorum suffragia singillatim super unaquaque ipsarum audivit.

29. In die jejunii, qui sæpius modicum quid comedit, etsi notabilem quantitatem in fine comederit, non frangit jejunium.

30. Omnes Officiales, qui in Republica corporaliter laborant, sunt excusati ab obligatione jejunii, nec debent se certificare, an labor sit compatibilis cum jejunio.

31. Excusantur absolute à præcepto jejunii omnes illi, qui iter agunt equitando, utcumque iter agant, etiam si iter necessarium non sit, & etiam si iter unius diei consistant.

32. Non est evidens, quod consuetudo non comedendi ova & lacticia in Quadragesima obliget.

33. Restitutio fructuum ob omissionem Horarum supplere potest

scilicet

theologia

potest per quascumque elemosinas, quas ante beneficium de fructibus sui beneficii fecerit.

34. In die Palmarum recitans officium Paschale, satisfacit præcepto.

35. Unico officio potest quis satisfacere duplici præcepto pro die præfati & crastino.

36. Regulares possunt in foro conscientia uti privilegiis suis, quæ sunt expresse revocata per Concilium Tridentinum.

37. Indulgentia concessa Regularibus, revocata à Paulo V. hodie sunt revalidata.

38. Mandatum Tridentini, factum Sacerdoti sacrificanti ex necessitate cum peccato mortali, consistit quam primum, est consilium, non præceptum.

39. Illa particula, quam primum intelligitur, cum Sacerdos suo tempore confitebitur.

40. Est probabilis opinio, quæ dicit esse tantum veniale osculum habitum ob delectationem carnalem & sensibilem, quæ ex osculo oritur, secluso periculo consensus ulterioris & pollutionis.

41. Non est obligandus concubinaris ad ejiciendam concubinam, si hæc nimis utilis esset ad oblectamentum concubinaris, vulgo Regalo, dum deficiente illo nimis egrè ageret vitam, & alia epula tedio magno concubinarium afficerent, & alia famula nimis difficile invenitur.

42. Licetum est mutuanti aliquid ultra sortem exigere, si se obliget ad non repetendam sortem usque ad certum tempus.

43. Annuum legatum pro anima relictum non durat plus quam per decem annos.

44. Quoad forum conscientia, Reo correcto, ejusque contumacia cessante, cessant censura.

45. Libri prohibiti, donec expurgentur, possunt retineri, usque dum adhibita diligentia corrigantur.

Quibus maturè pensatis, idem Sanctissimus statuit, ac decrevit prædictas Propositiones, & unamquamque ipsarum, ut minimum, tamquam scandalosam esse damnandas, & prohibendas, sicut eas damnat, ac prohibet. Ita ut quicumque illas, aut conjunctim, aut divisim docuerit, defenderit, ediderit, aut de eis etiam disputativè, publicè aut privatim tractaverit, nisi forsan impugnando, ipso facto incidat in excommunicationem, à qua non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio quacumque etiam dignitate fulgente, nisi à pro tempore existente Romano Pontifice, absolvi.

Insuper districtè in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interminatione Divini Judicii prohibet omnibus Christi fidelibus cujuscumque conditionis, dignitatis, ac status, etiam speciali, & specialissima nota dignis, ne prædictas opiniones, aut aliquam ipsarum ad praxim deducant.

Joannes Lupus, Sanctæ Romanæ & Universalis Inquisitionis Not. Loco † Sigilli.

INNOCENTII XI.

Decretum contra Propositiones 65.

Feria Quinta Die II. Martii M. DC. LXXIX.
In generali Congregatione S. ROMANÆ & universalis Inquisitionis habitâ in Palatio Apostolico Vaticano coram Sanctissimo D. N. D. INNOCENTIO

divina Providentia Papa XI. Ac Eminentissimâ & Reverendissimâ Dominis S. R. E. Cardinalibus in tota Republica Christiana contra hæreticam pravitatem generalibus Inquisitoribus, à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis.

Sanctissimus D. N. Innocentius Papa XI. prædictarum sibi à Deo creditarum salutis sedulo incumbens, & salubre opus in fegrandis noxiis doctrinarum pascuis ab innoxii à fel. record. Alexandro VII. Prædecessore suo inchoatum prosequi volens, plurimas propositiones, partim ex diversis, vel libris, vel thesibus, seu scriptis excerptas, & partim noviter inventas, Theologorum plurimum examini, & deinde eminentissimis & reverendissimis Dominis Cardinalibus contra hæreticam pravitatem generalibus Inquisitoribus subjecit. Quibus propositionibus sedulo, & accuratè læpius discussis, eorundem eminentissimorum Cardinalium, & Theologorum vota per Sanctitatem Suam auditis: Idem Sanctissimus D. N. re postea maturè consideratâ, statuit, & decrevit pro nunc sequentes propositiones, & unamquamque ipsarum, sicut jacent, ut minimum tamquam scandalosam, & in praxi perniciosam, esse damnandas, & prohibendas, sicut eas damnat, & prohibet. Non intendens tamen Sanctitas Sua per hoc Decretum alias propositiones in ipso non expressè à Sanctitati Suae quomodolibet, & ex quacumque parte exhibitas vel exhibendas, ullatenus approbare.

1. Non est illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, vel illa ratione, nisi id veteri lex, conventio, aut periculum gravis damni incurrendi, hinc sententia probabilis tantum utendum non est in collatione Baptismi, Ordinis Sacerdotalis, aut Episcopalis.

2. Probabiliter existimo, Judicem posse judicare juxta opinionem etiam minus probabilem.

3. Generatim dum probabilitate, sive intrinsicâ, sive extrinsicâ quantumvis tenui, modo à probabilitate finibus non exeat, confisi aliquid agimus, semper præter agimus.

4. Ab infidelitate excusabitur Infidelis non creditus ductus opinione minus probabili.

5. An peccet mortaliter, qui actum dilectionis Desmet tantum in vita eliceret, condemnare non audeamus.

6. Probabile est, ne singulis quidem rigorosè quinquaginta per se obligare præceptum caritatis erga Deum.

7. Tunc solum obligat, quando tenemur justitiam, & non habemus aliam viam, quâ justificari possumus.

8. Comedere, & bibere usque ad satietatem ob solam voluptatem non est peccatum, modo non obste valetudinis, quæ licite potest appetitus naturalis suis actibus frui.

9. Opus Conjugii ob solam voluptatem exercitum contra penitus caret culpa, ac defectu veniali.

10. Non tenemur proximum diligere actu interno, & formali.

11. Præcepto proximum diligendi satisfacere possumus per solos actus externos.

12. Vix in Secularibus invenies, etiam in Regibus, superfluum statui. Et ita vix aliquis tenetur ad elemosinam, quando tenetur tantum ex superfluo statui.

13. Si cum debita moderatione facias, potes absque peccato mortali de vita alicujus tristari, & de illius morte cogitare.

tuus gaudere, illam inefficaciter affectu petere, & desiderare, non quidem ex displicentia personæ, sed ob aliquod temporale emolumentum.

14. Licetum est absolute desiderio cupere mortem Patris, non quidem, ut malum Patris, sed ut bonum capientis, quia nimirum ei obventura est pinguis hereditas.

15. Licetum est filio gaudere de parricidio Patris, si se in ebrietate perpetrato, propter ingentes divitias inde ex hereditate consecutus.

16. Fides non censetur cadere sub præceptum speciale, & secundum se.

17. Satis est actum fidei semel in vita elicere.

18. Si à potestate publica quis interrogetur, fidem ingenue confiteri, ut Deo, & fidei gloriosum consilio, tacere, ut peccaminosum per se non damno.

19. Voluntas non potest efficere, ut assensus fidei in seipso sit magis firmus, quam mereatur pondus rationum ad assensum impellentium.

20. Hinc potest quis prudenter repudiare assensum, quem habebat supernaturalem.

21. Assensus fidei supernaturalis, & utilis ad salutem stat cum notitia solum probabili revelationis; imò cum firmidine, quâ quis formidet, ne non sit locutus Deus.

22. Non nisi fides nimis Dei necessaria videatur necessitate mediæ, non autem explicita Remuneratoris.

23. Fides late dicta ex testimonio Creaturarum similivè merito ad justificationem sufficit.

24. Vocare Deum in testem mendacii levis non est tanta irreverentia, propter quam velit aut possit damnare hominem.

25. Cum causa licitum est jurare sine animo jurandi, si veritas sit levis, si vè gravis.

26. Si quis, vel solus, vel coram aliis, si vè interrogatus, si vè propria sponte, si vè recreationis causa, si vè quocumque alio sine iure, se non fecisse aliquid, quod revera fecit, intelligendo intra se aliquid aliud, quod non fecit, vel aliam viam ab ea, in qua fecit, vel quod vix aliud addidit verum, revera non mentitur, nec est perjurus.

27. Causa iusta utendi bis amphibologus est, quoties id necessarium aut utile est ad salutem corporis, honorem, res familiares tuendas, vel ad quemlibet alium virtutis alium, ita ut veritatis occultatio censetur tunc expediens & studiosa.

28. Qui mediante commendatione, vel munere ad magistratum vel Officium publicum promotus est, poterit cum restrictione mentali prestare juramentum, quod de mandato Regis à similibus solet exigi, non habito respectu ad intentionem exigentis, quia non tenetur fateri crimen occultum.

29. Urgens metus gravis est causa iusta Sacramentorum administrationem simulandi.

30. Fas est viro honorato occidere in vasorem, qui nititur calumniam inferre, si aliter hoc ignominia vitari nequit, idem quoque dicendum, si quis impingat alapam, vel fustem, utat, & post impallam alapam, vel idem fustem fugiat.

31. Regulariter occidere possunt fures, pro conservatione vini aurei.

32. Non solum licitum est defendere defensione occisiua, quæ actum possidemus, sed etiam ad quæ ius inchoatum habemus, & quæ nos possessores speramus.

33. Licetum est tam heredi, quam legatario contra injuste impediendam, ne vel hereditas adeatur, vel legata solvantur, se caliter defendere, sicut & ius habenti in cathedra vel præbendâ contra eorum possessionem injuste impediendam.

34. Licet procurare abortum ante animationem factus, ne puella deprehensa gravida occidatur, aut infametur.

35. Videtur probabile omnem factum, quamdiu in utero est, carere anima rationali, & tunc primum incipere eandem habere, cum paritur, ac consequenter dicendum erit in nullo abortu homicidium committi.

36. Permissum est furari, non solum in extrema necessitate, sed etiam in gravi.

37. Famuli, & famule domesticæ possunt occulte heris suis surripere ad compensandam operam suam, quam majorem judicant salario, quod recipiunt.

38. Non tenetur quis sub pena peccati mortalis restituere, quod ablatum est per pauca furta, quantumcumque sit magna summa totalis.

39. Qui alium movet aut inducit ad inferendum grave damnum tertio, non tenetur ad restitutionem istius damni illati.

40. Contractus Mohatra licitus est, etiam respectu ejusdem personæ, & cum contractu retroventionis prævidèntio, cum intentione lucri.

41. Cum numerata pecunia pretiosior sit numerandâ, & nullus sit, qui non majoris faciat pecuniam presentem quam futuram, potest creditor aliquid ultra sortem à mutuatario exigere, & eo titulo ab usura excusari.

42. Usura non est, dum ultra sortem aliquid exigitur, tanquam ex benevolentia & gratitudine debitum, sed solum, si exigatur tanquam ex iustitia debitum.

43. Quidam non nisi veniale sit detractis auctoritatem magnam, sibi noxiam, falso crimine elidere?

44. Probabile est non peccare mortaliter, qui imponit falsum crimen alicui, ut suam iustitiam, & honorem defendat. Et si hoc non sit probabile, vix ulla erit opinio probabilis in Theologia.

45. Dare temporale pro spirituali non est simonia, quando temporale non datur tanquam pretium, sed dumtaxat tanquam motuum conferendi vel efficiendi spirituale, vel etiam quando temporale sit solum gratuita compensatio pro spirituali, aut e contra.

46. Et id quoque locum habet, etiam si temporale sit principale motuum dandi spirituale, imò etiam si finis ipsius rei spiritualis, sicut illud pluris aestimetur, quam res spiritualis.

47. Cum dixit Concilium Tridentinum eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, qui, nisi quos digniores & Ecclesia magis utiles ipsi judicaverint, ad Ecclesiam promovent, Concilium, vel primo videtur per hoc digniores non aliud significare velle, nisi dignitatem eligendorum sumpto comparativo propositivo; vel secundo locutione minus propria ponit digniores, ut excludat indignos, non verò dignos; vel tandem loquitur tertio, quando sit concursus.

48. Tam clarum videtur, fornicationem secundum se nullam involvere malitiam, & solum esse malam, quia interdicta, ut contrarium omnino rationi dissonum videatur.

49. Mollities iure naturæ prohibita non est. Unde si Deus eam non interdixisset, sæpe esset bona, & aliquando obligatoria sub mortali.

50. Copula cum conjugata consentiente marito, non est adulterium, adeoque sufficit in confessione dicere, se esse fornicatum.

51. Famulus qui submissis humeris scienter adiuvat herum suum ascendere per fenestras ad stuprandum virginem, & multoties eidem subservis deferendo scalam, aperiendo januam, aut quid simile cooperando, non peccat mortaliter.

vide
Kin

Theo-
logia

si id faciat metu notabilis detrimenti, puta ne à Domino male tractetur, ne torvis oculis aspiciatur, ne domo expellatur.

52. Præceptum servandi festiva non obligat sub mortali, seposito scandalo, si absit contemptus.

53. Satisfacit præcepto Ecclesiæ de audiendo Sacro, qui duas ejus partes, imò quatuor, simul à diversis celebrantibus audit.

54. Qui non potest recitare Matutinum & Laudes, potest autem reliquas Horas, ad nihil tenetur, quia major pars trahit ad seminorem.

55. Præcepto Communionis annua satisficit per sacrilegam corporis Domini manducationem.

56. Frequens Confessio & Communio, etiam in his, qui gentiliter vivunt, est nota prædestinationis.

57. Probabile est, sufficere attritionem naturalem, modo honestam.

58. Non tenemur Confessario interroganti fateri peccati alicujus consuetudinem.

59. Licet Sacramentaliter absolvere dimidiatè tantum confessos ratione magni concursus Penitentium, qualis v. g. potest contingere in die magna alicujus Festivitatibus, aut Indulgentiæ.

60. Penitenti habenti consuetudinem peccandi contra legem Dei, naturæ, aut Ecclesiæ etsi emendationis spes nulla appareat, nec est neganda, nec differenda absolutio; dummodo ore proferat, se dolere & proponere emendationem.

61. Potest aliquando absolvi, qui in proximâ occasione peccandi versatur, quam potest, & non vult omittere, quinimò directè & ex proposito querit, aut ei se ingerit.

62. Proxima occasio peccandi non est fugienda, quando causa aliqua utilis aut honesta non fugiendi occurrit.

63. Licetum est querere directè occasionem proximam peccandi pro bono spirituali vel temporali, nostro, vel proximi.

64. Absolutionis capax est homo, quantumvis laboret ignorantia mysteriorum Fidei, & etiam si per negligentiam, etiam culpabilem, nesciat Mysterium Sanctissimæ Trinitatis & Incarnationis Domini Nostri IESU CHRISTI.

65. Sufficit illa Mysteria semel credidisse.

Quicumque autem cujuscunque conditionis, status & dignitatis, illas vel illarum aliquam, conjunctim vel divisim, defenderit, vel ediderit, vel de eis disputativè, publicè aut privatim tractaverit vel prædicaverit, nisi forsitan impugando, ipso facto incidat in excommunicationem lætæ sententiæ, à qua non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio, quacunque etiam dignitate fulgente, nisi pro tempore existente Romano Pontifice absolvi.

Insuper districtè in virtute Sanctæ Obedientiæ, & sub interminatione Divini Judicii prohibet omnibus Christi Fidelibus cujuscunque conditionis, dignitatis, & status, etiam speciali, & specialissimâ, notâ dignis, ne prædictas opiniones aut aliquam ipsarum ad praxim deducant.

Tandem, ut ab injuriosis contentionibus Doctores, seu Scholastici, aut alii quicumque impostero se abstineant, & ut paci & charitati consulatur, idem Sanctissimus in virtute Sanctæ Obedientiæ eis præcipit, ut tam in libris imprimendis, aut manuscriptis, quam in thesibus, disputationibus ac prædicationibus caveant ab omni censurâ, & notâ, nec non à quibuscumque conviciis contra eas propositiones, quæ adhuc

inter Catholicos hinc inde controvertuntur, donec à S. Sede recognita super iisdem propositionibus judicium proferatur.

Franciscus Riccardus Sanctæ Romanæ; & universali Inquisitionis, Notarius. Loco † Sigilli.

Anno à Nativitate D. N. IESU Christi 1679. Indictione secundâ, die verò 4. Mensis Martii, Pontificatus auctoris Sanctiss. D. N. Innocentii Divinâ providentiâ Papa II. anno tertio, supradictum Decretum assixum, & publicatum fuit ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum, & per me Franciscum Perinum.

NOTA I.

PROPOSITIONUM istarum ferè singulas in Operibus hæc de cursu tractari. Monet autem S. Congregatio accipiendam esse unamquamque ipsarum, sicut iacet: sicut enim sufficere potest una particula vitiosa ut aliqua propositio mereatur prohiberi; sic etiam aliqua particula adjecta, omissa, vel limitata, efficere potest ut eadem sit tota à se, vel à prohibitis diversa.

NOTA II.

AD questionem quæ à pluribus movetur: Quando supra prohibeatur in virtute S. Obedientiæ, & sub interminatione Divini judicii (quæ est formula peccatum mortale semper importans) ne quis opinionem prædictas, aut aliquam earum ad praxim deducat. Quandoquidem aliqua ex dictis aliquando materiam tantum venialem continere possint, ut in propositione 8. comedere aut bibere ad satietatem, &c. & prop. 9. opus conjugii exercere, ob solam voluptatem: & prop. 27. de amphibologia in materia levi; & prop. 37. quando famulus succiperet rem levem ad compensationem salarii, &c.

Respondendum videtur: In his, & similibus mortale illud peccatum non consistere in eo simpliciter, quod quis aliquid istorum in praxim deducat, sed quod simul velit in eo hujus Decreto prohibitionem aut declarationem contemnere, aut tamquam invalidam repudiare, quod ad materiam levem accedens constituit peccatum grave, & sic aptum prohiberi in virtute S. Obedientiæ, & sub interminatione divini judicii.

NOTA III.

SÆPIUS queri: An inter prædictas propositiones variae quæ sunt Copulativæ, censentur censuræ secundum omnes partes istius copulativæ? Censurabiles enim essent etiam una tantum pars esset fallâ, aut illicita. Exemplum sit, in hac prop. 32. prohibita: Non solum licitum est defendere defensione occisiva, quæ actu possidemus, sed etiam ad quæ jus inchoatum habemus, & quæ nos possessuros speramus. Damnabilis enim erat ista copulativa etiam primum membrum esset verum, imò & secundum, sed tantum tertium membrum esset falsum.

Respondendum tamen videtur, Regulariter in similibus singula membra censurari aut prohiberi, nisi ex aliis signis constet de alia mente Legislatoris, ut fieri possit, si ex aliquo Auctore fuisset talis propositio verbatim desumpta, & prius de illo solo membro ipse, aut alius fuisset accusatus, aut notatus. De puncto similibus speciatim controvertitur, consulti solent præbati Theologi, aut sacra Congregatio.